

The DAC Journal: Development Co-operation - 2004 Report - Efforts and Policies of the Members of the Development Assistance Committee Volume 6 Issue 1

Summary in Greek

**Περιοδική Έκδοση της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας:
Αναπτυξιακή Συνεργασία, Έκθεση 2004
Προσπάθειες και πολιτικές των μελών της Επιτροπής Αναπτυξιακής
Βοήθειας, Τόμος 6, Τεύχος 1**

Περίληψη στα ελληνικά

Επισκόπηση από τον Πρόεδρο της Επιτροπής

Τρεις είναι οι στόχοι του κεφαλαίου αυτού:

- πρώτον, ο απολογισμός της προόδου προς την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας και η εξεύρεση τρόπων ουσιαστικής διεύρυνσης του κύκλου των χωρών που σημειώνουν σημαντική πρόοδο στον τομέα αυτόν·
- δεύτερον, η διερεύνηση τρόπων πληρέστερης ενσωμάτωσης της διάστασης της ασφάλειας στις σκέψεις για την αειφόρο ανάπτυξη βασιζόμενοι στην έννοια της «ανθρώπινης ασφάλειας» ως συνδυαστικό κρίκο μεταξύ της ανάπτυξης και της ασφάλειας·
- και τρίτον, η αξιολόγηση της προόδου όσον αφορά την αύξηση του όγκου και της αποτελεσματικότητας της διεθνούς βοήθειας, ως δυναμικό συντελεστή βελτίωσης της ποιότητας ζωής και της ασφάλειας των φτωχών ανθρώπων.

Οι Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας

Τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία απεικονίζουν την ανθρώπινη δυστυχία. Συγκεκριμένα, περίπου 1,1 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα, πάνω από 100 εκατομμύρια παιδιά δεν έχουν πάει καν στο δημοτικό σχολείο και άρα δεν διαθέτουν την απαραίτητη για το μέλλον τους στοιχειώδη μόρφωση, ο στόχος για την ίση αναλογία των φύλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση το 2005 δεν θα ευοδωθεί, 10 εκατομμύρια παιδιά κάτω των 5 χρονών πεθαίνουν κάθε χρόνο από αίτια που θα μπορούσαν να έχουν προληφθεί. Στο μεγαλύτερο μέρος της υποσαχαρικής Αφρικής η συνεχιζόμενη πανδημία του AIDS σε συνδυασμό με την ελονοσία, τη φυματίωση και άλλες σχετικά παραγνωρισμένες ασθένειες επιβραδύνουν την επιμήκυνση του προσδόκιμου ζωής ή το μειώνουν. Επιπλέον, οι πιέσεις στην υποδομή και τους φυσικούς πόρους πληθαίνουν, λόγω της αύξησης του πληθυσμού και της κατανάλωσης.

Ποιες είναι οι προοπτικές επίτευξης των στόχων έως τις προβλεπόμενες ημερομηνίες; Σε παγκόσμιο επίπεδο μόνο ο στόχος που αφορά τη νομισματική φτώχεια είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα επιτευχθεί. Το γεγονός αυτό από μόνο του δεν αποτελεί φυσικά άθλο. Σύμφωνα με τους σημερινούς υπολογισμούς, το ποσοστό του πληθυσμού στον αναπτυσσόμενο κόσμο που ζει με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα θα μειωθεί στο 13% έως το 2015, ποσοστό που μεταφράζεται σε σχεδόν 750 εκατομμύρια ανθρώπους συγκριτικά με το αποκορύφωμα των περίπου 1,5 δις ανθρώπων στις αρχές της δεκαετίας του '80. Αντίθετα η πρόοδος προς την υλοποίηση της πλειοψηφίας, αν όχι του συνόλου, των άλλων στόχων – και υπάρχει κάθε λόγος να εικάζεται ότι η πρόοδος θα συνεχιστεί σε παγκόσμιο επίπεδο όσον αφορά κάθε έναν από αυτούς- δεν θα ανταποκριθεί, ακόμα και σε διεθνές επίπεδο, στις προσδοκίες αυτών που έθεσαν τους εν λόγω στόχους. Τέλος, η πορεία φαντάζει δυσκολότερη όσον αφορά την επίτευξη των στόχων για την υγεία.

Ασφάλεια, ανθρώπινα δικαιώματα και ανάπτυξη

Απαιτείται εμπέδωση της υφιστάμενης συναίνεσης για τους συνδέσμους μεταξύ της ασφάλειας και της ανάπτυξης, καθώς και για τις πρακτικές συνέπειες της ευρύτερης αναγνώρισης της σημασίας τους. Αυτό είναι ακόμα πιο θεμελιώδες, εάν προσμετρήσουμε την ανάγκη καλύτερης συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων φορέων για την ασφάλεια και την ανάπτυξη, ούτως ώστε να παραχθούν αποτελέσματα που να ανταποκρίνονται στους αντικειμενικούς στόχους και των δύο διαστάσεων, μέσα σε ένα πλαίσιο σεβασμού των θέσεων όλων των πλευρών. Από την άποψη αυτή, η έκθεση του 2003 της Επιτροπής για την Ανθρώπινη Ασφάλεια, που υποβλήθηκε στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, αποτελεί ορόσημο.

Στην έκθεση του 2004 για τη μεταρρύθμιση του συστήματος ασφάλειας η Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας τόνισε την ανάγκη προσέγγισης των θεμάτων ασφάλειας κατά τρόπο ενιαίο από το σύνολο της δημόσιας διοίκησης, χωρίς αυτό να συνεπάγεται ότι οι φορείς ανάπτυξης (ή κατά περίπτωση οι πολιτικές ή οι στρατιωτικές αρχές) θα πρέπει να παραιτηθούν από τους δικούς τους στόχους, πειθαρχικούς κανόνες και υποχρέωση λογοδοσίας. Αντίθετα, ο σεβασμός των ικανοτήτων και των περιορισμών που διέπουν κάθε ενδιαφερόμενη πλευρά είναι σημαντικός για κάθε μηχανισμό συνεργασίας που συνδέει το σύνολο της διοίκησης.

Όγκος της βοήθειας

Η Διάσκεψη του Μοντερέι για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, το Μάρτιο του 2002, σηματοδότησε τη νέα τάση ως προς τη διάθεση της βοήθειας. Η Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια (ΚΑΒ) των μελών της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας μειώθηκε σημαντικά σε πραγματικούς όρους (και ακόμα περισσότερο ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος- ΑΕΕ) μεταξύ του 1992 και του 1997, σταθεροποιήθηκε γύρω στο 0,22% ως ποσοστό του ΑΕΕ μεταξύ του 1997 και του 2001, και κατόπιν άρχισε εκ νέου να αυξάνεται, αν και με ιδιαίτερα μέτριο ρυθμό. Το 2002 επαυξήθηκε κατά 7% σε πραγματικούς όρους, κατά περαιτέρω 5% το 2003, ανερχόμενη στο 0,25% του συλλογικού ΑΕΕ των μελών της Επιτροπής, και τέλος υπερέβη σε πραγματικούς όρους το επίπεδο του 1992, έτος κατά το οποίο σημείωσε τη μέγιστη τιμή. Κατά την εκπόνηση της έκθεσης αυτής δεν ήταν ακόμα γνωστά τα στοιχεία για το 2004, αλλά όλα δείχνουν ότι θα αντικατοπτρίζουν ουσιαστική αύξηση σε πραγματικούς όρους για τρίτη συνεχόμενη χρονιά. Σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο Μοντερέι, η ΚΑΒ των μελών της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας θα πρέπει το 2006 να ανέρχεται περίπου στο 0,30% του συλλογικού ΑΕΕ τους, δηλαδή σε σχεδόν 88 δις δολάρια ΗΠΑ σε τιμές του 2003. Κάτι τέτοιο θα αντιπροσώπευε αύξηση της τάξης περίπου του 50% σε πραγματικούς όρους σε σχέση με το 2001.

Διάθεση της βοήθειας

Ο τρόπος διάθεσης της βοήθειας επηρεάζει ευρέως την αποτελεσματικότητά της αναφορικά με την εκπλήρωση των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας. Πολλά στοιχεία υποδεικνύουν ότι η βοήθεια είναι αποτελεσματικότερη μέσα σε ένα πλαίσιο υγιών πολιτικών και ότι η επίδρασή της στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των φτωχών αυξάνεται, εάν διατίθεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζει επίσης τη γεωγραφική κατανομή των φτωχών πληθυσμών. Σύμφωνα με την Έκθεση του 2004 για την αναπτυξιακή συνεργασία, οι δωρήτριες χώρες της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας έτειναν να αυξάνουν, κατά μέσο όρο, το ποσοστό βοήθειας που παρείχαν στις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις (έως περίπου 70% διατέθηκε στις χώρες που κατατάσσονταν στα δύο ψηλότερα πεμπτημόρια). Επίσης, στην Έκθεση για τη μακροχρόνια φτώχεια το Υπουργείο Διεθνούς Ανάπτυξης του Ηνωμένου Βασιλείου (DFID) πρότεινε ένα νέο μέτρο (για το οποίο γίνεται συζήτηση στο Κεφάλαιο 2) το οποίο εξετάζει κατά πόσο η διάθεση των αναπτυξιακών κονδυλίων κάθε δωρητή ανταποκρίνεται στην κατανομή των φτωχών ανά τον κόσμο.

Αποτελεσματικότητα της βοήθειας

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να εξετάσουμε την αποτελεσματικότητα της κατανομής της βοήθειας. Τόσο οι αναπτυσσόμενες όσο και οι δωρητρίες χώρες συμφωνούν ευρέως ότι οι υφιστάμενοι μηχανισμοί κατανομής μπορούν, αλλά και πρέπει, να βελτιωθούν. Τα περισσότερα τοπικά κύρια όργανα των δωρητριών χωρών και τα ομόλογα όργανα των αρμόδιων δημόσιων υπηρεσιών των αποδεκτριών χωρών εργάζονται σκληρά για την κατανομή και τη λήψη της βοήθειας. Οι αποστολές, οι συντονιστικές συναντήσεις, οι διμερείς ή οι συλλογικές διαβουλεύσεις με τους δωρητές απορροφούν τεράστιες ποσότητες χρόνου σε χώρες όπου η ικανότητα διαχείρισης μεγάλων χρηματοδοτικών εισροών είναι συνήθως περιορισμένη. Όλες αυτές οι δράσεις δεν είναι γνωστές στο ευρύ κοινό τόσο των αποδεκτριών όσο και των δωρητριών χωρών, παρόλο που μερικές από αυτές αντανakλούν στην πραγματικότητα τις μόνιμες ανησυχίες των δωρητών όσον αφορά την υποχρέωση λογοδοσίας.

Διάθεση της βοήθειας ανά αποδέκτη

Η αναπτυξιακή βοήθεια σημείωσε σταθερή ανοδική πορεία από το 1997, όπου είχε φτάσει στο χαμηλότερο επίπεδο της, και σήμερα είναι η υψηλότερη σε πραγματικούς όρους. Εντούτοις, το εθνικό εισόδημα της πλειοψηφίας των μεγάλων αποδεκτριών χωρών αυξήθηκε επίσης γρήγορα κατά τα τελευταία χρόνια, και έτσι ο λόγος της αναπτυξιακής βοήθειας προς το εισόδημα του αναπτυσσόμενου κόσμου παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητος. Ο συνολικός όγκος των χρηματοδοτικών πόρων στις αποδέκτριες χώρες είναι σχετικά προβλέψιμος από χρόνο σε χρόνο, όμως η μεγαλύτερη βεβαιότητα όσον αφορά τις μεσοπρόθεσμες δεσμεύσεις θα τις βοηθούσε στην κατάρτιση του προϋπολογισμού τους. Οι μικρές χώρες λαμβάνουν πολύ υψηλότερη κατά κεφαλή βοήθεια από τις μεγαλύτερες, όμως, σε γενικές γραμμές, μόνο στις λιγότερο Αναπτυγμένες Χώρες η βοήθεια αντιπροσωπεύει σημαντικό μερίδιο των εισαγωγών. Καθώς το μέσο εισόδημα των αναπτυσσόμενων χωρών αυξάνεται, η βοήθεια τείνει να συγκεντρώνεται στις φτωχότερες χώρες, όπου παίρνει τη μορφή κυρίως επιχορηγήσεων και όπου η τεχνική συνεργασία είναι περιορισμένη. Σύμφωνα με στοιχεία από διάφορες πηγές, η καλύτερη στόχευση της βοήθειας σε παρεμβάσεις με αποτελεσματικότητα κόστους σε τομείς όπως η καταπολέμηση των ασθενειών, η διατροφή, η γεωργία και η ύδρευση θα ανακούφιζε την ανθρώπινη δυστυχία και θα συνέβαλλε στην πορεία επίτευξης των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας.

Επιτευχθείσα πρόοδος μετά τη Διακήρυξη της Χιλιετίας το 2000

Οι Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας είναι η κινητήρια δύναμη των προγραμμάτων για την ανάπτυξη μέσα από τη χάραξη στρατηγικών που στοχεύουν στη βελτίωση των αποτελεσμάτων. Η πλειοψηφία των χωρών της Ασίας και της Βόρειας Αφρικής έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο ως προς την υλοποίηση των στόχων, στη Δυτική Ασία και τις χώρες της Καραϊβικής και της Λατινικής Αμερικής έχει επιτευχθεί πρόοδος κυρίως στον τομέα της εκπαίδευσης, και λιγότερο όσον αφορά την καταπολέμηση της φτώχειας, και τέλος στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, ιδιαίτερα στην υποσαχαρική Αφρική, η πρόοδος ήταν περιορισμένη κατά τη δεκαετία του '90. Η πρόληψη βίαιων συγκρούσεων και η εγκαθίδρυση διαρκούς ειρήνης είναι σημαντικοί παράγοντες για την ευόδωση των Αναπτυξιακών Στόχων. Το έργο της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας στον τομέα της ειρήνης και της ασφάλειας επικουρεί τους φορείς ανάπτυξης να προσεγγίσουν το βασικό αυτό ζήτημα της Διακήρυξης της Χιλιετίας. Η αυξανόμενη εστίαση στα αποτελέσματα κατευθύνει επίσης το έργο που επιτελεί η Επιτροπή –σε συνεργασία με τους εταίρους της – αναφορικά με τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της αναπτυξιακής αρωγής μέσω της εναρμόνισης των πρακτικών των δωρητών, της ευθυγράμμισης των δράσεων με τις τοπικές στρατηγικές και συστήματα, και της παροχής προβλέψιμης χρηματοδότησης. Παρόλα αυτά, η ορθή πρακτική θα πρέπει πρώτα να αποτελέσει γενική πρακτική.

Πολιτικές και προσπάθειες των διμερών δωρητών

Ο όγκος της βοήθειας των χωρών μελών της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας συνεχίζει σε γενικές γραμμές να αυξάνεται αντανακλώντας δράσεις για την υλοποίηση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της Διάσκεψης για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης στο Μοντερέι το 2002. Όμως ένα μεγάλο μέρος της επιπρόσθετης βοήθειας πήρε τη μορφή δραστηριοτήτων για την ελάφρυνση των δανειακών υποχρεώσεων. Τα μέλη της Επιτροπής έλαβαν επίσης μέτρα για τη βελτίωση της ευθυγράμμισης και της εναρμόνισης, ούτως ώστε να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, καθώς και μέτρα για τη στήριξη της οικειοποίησης των αναπτυξιακών στρατηγικών σε τοπικό επίπεδο. Στο πλαίσιο των προσπαθειών για τη συνοχή των αναπτυξιακών πολιτικών όλο και πιο πολλοί δωρητές θεσμοποιούν τη διαδικασία προσμέτρησης των συμφερόντων των αναπτυσσόμενων χωρών κατά τη χάραξη των εθνικών πολιτικών, κυρίως στους τομείς του εμπορίου, της μετανάστευσης, των επενδύσεων και του περιβάλλοντος. Το 2004 πέντε χώρες εξετάστηκαν από την Επιτροπή: η Γαλλία, η Ιταλία, η Αυστρία, η Νορβηγία και η Αυστραλία.

© OECD 2005

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περίληψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

**Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ
www.oecd.org/bookshop/**

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights/

